

Τίτλος: Δεν είμαι αυτό που νομίζεις
Εκπαιδευτικός: Ευαγγελία Μανούσου
Επιβλέπωντας Επιμορφωτής: Νικόλαος Λυμούρης
Σχολείο Διεξαγωγής του Προγράμματος:
3^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δημητρίου
Άγιος Δημήτριος
Γενάρης-Μάρτιος 2013

Περίληψη εργασίας – Abstract

Η αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας γενικά αλλά και ειδικά μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελεί ένα σημαντικό ζητούμενο και μια μεγάλη εκπαιδευτική πρόκληση στην εποχή μας που τα φαινόμενα αυτά εντείνονται συνεχώς.

Ξεκινώντας με τη διερεύνηση των στερεοτύπων που καλλιεργούνται μέσα από διαδικασίες που αφορούν κυρίως στην άτυπη μάθηση δώσαμε έμφαση στην κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά κυρίως στην καλλιέργεια αξιών και στάσεων που αφορούν στην ενεργό συμμετοχή σε δράσεις που αφορούν το κοινωνικό σύνολο.

Ερέθισμα για το συγκεκριμένο θέμα είναι η αντιμετώπιση καθημερινών καταστάσεων μέσα και έξω από το σχολείο. Οι στόχοι αφορούν στην αναγνώριση των στερεοτύπων που καλλιεργούνται μέσα από τα ΜΜΕ αλλά και τα καθημερινά βιώματα των παιδιών τα οποία όμως έχουν πολύ ισχυρή επίδραση (άτυπη μάθηση). Ακόμη τον εντοπισμό των εμποδίων για τη συνεργασία και την αποδοχή των λαών αλλά και την αναζήτηση και υιοθέτηση δράσεων που θα συμβάλλουν στην υπέρβαση αυτών των εμποδίων.

Ένα από τα βασικά στίγματα της εργασίας μας έδωσε η μελέτη του ρόλου και της σημαντικότητας κοινωνικού διαλόγου αλλά και τις παραμέτρους μέσα από τις οποίες αυτός προσδιορίζεται καθώς και της δυσκολίες που διαπιστώνονται για την κοινωνική συνοχή.

Η μεθοδολογία της εργασίας βασίστηκε στις αρχές της βιωματικής και ανακαλυπτικής μάθησης στο πλαίσιο ενός project το οποίο σε μεγάλο βαθμό διαμορφώθηκε με τη συμβολή των ίδιων των μαθητών. Αξιοποιήθηκε το υλικό του προγράμματος Teachers 4 Europe (το επιτραπέζιο, τα παραμύθια αλλά και παρουσιάσεις) το οποίο συνέβαλε στη δημιουργία του κατάλληλου μαθησιακού περιβάλλοντος, που έδωσε ερεθίσματα για τις δημιουργίες των μαθητών.

Προφίλ της εργασίας

της

Ευαγγελίας Μανούσου

3^ο Δημ. Σχολείο Αγίου Δημητρίου

Τάξεις Ε1 και Ε2

Αριθμός μαθητών 39

Συνεργαζόμενοι Εκπαιδευτικοί:

Βάνα Νάστου-Σταύρος Σαμαντζής-Παναγιώτα Κοκκινοπούλου

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα “Teachers 4 Europe” αποτέλεσε την αφορμή για την ενασχόληση με θέματα που αφορούν την Ε.Ε. ιδιαίτερα την περίοδο της κρίσης που διανύουμε. Με απώτερο σκοπό τη συμβολή στη διαμόρφωση των μαθητών μας σε ενεργούς και υπεύθυνους Ευρωπαίους Πολίτες αξιοποιήσαμε πολλές βιωματικές μεθόδους αλλά και τις νέες τεχνολογίες και ιδιαίτερα τις δυνατότητες του web 2.0 για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά του προγράμματος είναι η διαθεματική προσέγγιση, καθώς οι βασικοί θεματικοί άξονες που αφορούσαν το ρόλο, τη λειτουργία της Ε.Ε. και του ευρωπαίου πολίτη και πιο ειδικά την αντιμετώπιση του ρατσισμού να επέτρεπαν τη διασύνδεση διαφορετικών γνωστικών περιοχών, ενίσχυαν τις συσχετίσεις, τις αναλύσεις, τις συνθέσεις και τις γενικεύσεις και συνέβαλαν στην ολιστική αντιμετώπιση του θέματος (Θεοφιλίδης, 1997, Ματσαγγούρας, 2002). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων όπως η καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος (Rogers, 1999), διατύπωση και διερεύνηση ερωτημάτων, η άντληση πληροφοριών από κατάλληλες πηγές το μετασχηματισμό της πληροφορίας σε γνώση με έμφαση στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος βιωματικής και ενεργητικής μάθησης με την αξιοποίηση των ΤΠΕ (Βοσνιάδου, 2006. Ματσαγγούρας, 2002, Snowman et al. 2006).

Επιπλέον ένα βασικό στοιχείο στο οποίο δόθηκε έμφαση ήταν αξιοποίηση του αναστοχασμού (Gredler, 2000, Slavin, 2003) ώστε να γίνουν γνωστές και κατανοητές οι συνθήκες της οικονομικής κρίσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι τρόποι αντιμετώπισής της καθώς και η προσαρμογή των πολιτών και ειδικότερα των νέων στο μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον.

Σκοπός

Ο σκοπός του προγράμματος που υλοποιήσαμε στο σχολείο συνδέεται με το γενικότερο σκοπό του προγράμματος Teachers4Europe που αφορά την καλύτερη ενημέρωση των εκπαιδευομένων επί των εξελίξεων των Ευρωπαϊκών θεμάτων, την καλλιέργεια δεξιοτήτων μέσα από την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας,

οι οποίες εμπλέκουν ενεργά και τις ΤΠΕ και απώτερο σκοπό την καλλιέργεια ενεργών Ευρωπαίων πολιτών.

Στόχοι

- Η επεξεργασία πληροφοριών που αφορούν την Ε.Ε. , τον τρόπο δημιουργίας της, το ρόλο της τα θεσμικά όργανα κτλ.
- Η διαχείριση των προκλήσεων και των ευκαιριών της ευρωπαϊκής οικοδόμησης προκειμένου να γίνουν οι ίδιοι οι μαθητές κοινωνοί της ευρωπαϊκής ιδέας
- Η καλλιέργεια των αξιών του σεβασμού , της ενότητας και της αλληλεγγύης μέσα στην Ε.Ε. Να αναγνωρίσουν τα στερεότυπα τα οποία ήδη έχουν υιοθετήσει οι ίδιοι αλλά και οι άλλοι για αυτούς τόσο σε ατομικό όσο και συλλογικό επίπεδο όπως των χωρών εντός της Ε.Ε.
- Να εντοπίσουν τα στερεότυπα τα οποία καλλιεργούνται μέσα από τα ΜΜΕ για τους λαούς των χωρών της Ε.Ε. και το ρόλο αυτών των στερεοτύπων.
- Να περιγράψουν τα εμπόδια στη συνεργασία και το σεβασμό που δημιουργούν αυτά τα στερεότυπα.
- Να καλλιεργήσουν τις αξίες του σεβασμού της αλληλεγγύης και της ενότητας μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.
- Να δημιουργήσουν παιχνίδια, παραμύθια, λίμερικ ή όποιο άλλο τρόπο επιλέξουν για την υπέρβαση των στερεοτύπων και την καλλιέργεια του σεβασμού εντός των χωρών της Ε.Ε.
- Γνωριμία με τις χώρες της Ευρώπης μέσα από βιωματικές δραστηριότητες (η θέση των χωρών στο χάρτη κτλ).
- Αναγνώριση των στερεοτύπων σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Καταιγισμός ιδεών σχετικά με τα στερεότυπα και ομαδική εργασία επεξεργασία στερεοτύπων μέσα από οπτικό υλικό.
- Διερεύνηση των χαρακτηριστικών των λαών της Ευρώπης και των στερεοτύπων που υπάρχουν γι' αυτούς-αναζήτηση υλικού στο διαδίκτυο και επεξεργασία του υλικού σε ομάδες εργασίας-Δημιουργία εννοιολογικών χαρτών σε ομάδες εργασίας.
- Σύνδεση των στερεοτύπων για τους λαούς με τα στερεότυπα που έχουμε για συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων.

- Αναγνώριση των αναγκών και των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων- σύνδεση τω στερεοτύπων με τα δικαιώματα και την αξία του σεβασμού- Δραστηριότητα: Το παιχνίδι του σεβασμού. Τα παιδιά θα κατασκευάσουν ένα παιχνίδι τύπου γκρινιάρη με θετικές και αρνητικές ενέργειες-σεβασμού και διαφορετικότητας για να φτάσουν στο τέλος.
- Δημιουργία ομαδικών εργασιών σε ψηφιακή μορφή και θεατρικών δρώμενων με θέμα την αναγνώριση της διαφορετικότητας του άλλου και της ανάγκης σεβασμού ανεξάρτητα από τα ατομικά και εθνικά χαρακτηριστικά του.

Μεθοδολογία

Θεωρητικό και παιδαγωγικό πλαίσιο: Ο κοινωνικός εποικοδομητισμός αποτέλεσε το κυρίαρχο θεωρητικό πλαίσιο για το σχεδιασμό του μαθησιακού περιβάλλοντος. Εντοπίστηκαν και αναγνωρίστηκαν οι προϋπάρχουσες γνώσεις και δόθηκε έμφαση σε μια πολυεπίπεδη και πολύπλευρη κοινωνική αλληλεπιδραστική διάσταση της οικοδόμησης της νέας γνώσης αλλά και στις αναστοχαστικές διαδικασίες (Gredler, 2000, Slavin, 2003, Snowman et al. 2006).. Ακόμη αξιοποιήθηκαν συνδυαστικά οι αρχές μαθησιακές προσεγγίσεις που επιλέχθηκαν βασίστηκαν στις αρχές της βιωματικής και ενεργητικής μάθησης, τη διαθεματικότητας τη συνεργατικής μάθησης (Βοσνιάδου, 2006. Ματσαγγούρας, 2002,. Θεοφιλίδης, 1997, Ματσαγγούρας, 2002) αλλά και εξειδικευμένες δραστηριότητες για την αντιρατσιστική εκπαίδευση (Τσιάκαλος, 2000).

Αξιοποιήθηκε η δυναμική της ομάδες σε ένα κλίμα ενθάρρυνση, αποδοχής, έκφρασης και καλλιέργειας της δημιουργικότητας.

Πιο συγκεκριμένα εφαρμόστηκαν οι εξής εκπαιδευτικές τεχνικές:

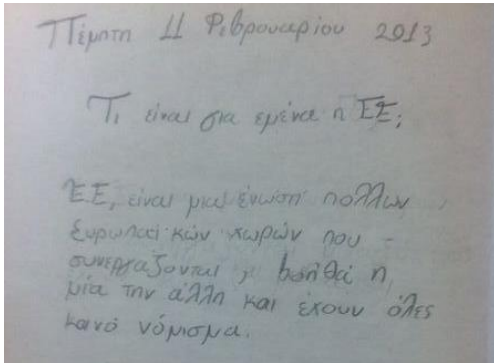
1. Εργασία σε ομάδες
2. Συζήτηση
3. Καταιγισμός ιδεών
4. Παιχνίδι ρόλων
5. Εννοιολογική χαρτογράφηση
6. Τεχνικές κριτικού αναστοχασμού (π.χ. τεχνική CORE-connecting, organizing, reflecting, extending)
7. Ομαδική ζωγραφική
8. Δημιουργία λίμερικ

9. Σχεδιασμός και δημιουργία παιδαγωγικών παιχνιδιών.

10. Δημιουργία και αξιοποίηση wiki για το θέμα <http://3dimagioudimitrioueuropa.pbworks.com/w/page/64176932/FrontPage>

Σημείωση: Όλες οι δραστηριότητες έγιναν και στα δύο τμήματα της Ε'. Η περιγραφή των σταδίων και οι ώρες αφορούν το κάθε τμήμα.

1^ο Στάδιο: Διερεύνηση προϋπάρχουσων γνώσεων. Οι μαθητές ατομικά και ομαδικά με την τεχνική του καταιγισμού ιδεών έγραψαν τι είναι γι' αυτούς η Ε.Ε. και τι ο ρατσισμός. Χωρισμός ομάδων –επιλογή υποθεμάτων (2ώρες).

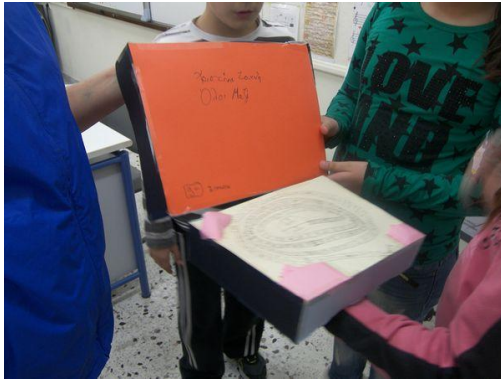

2^ο Στάδιο: Εξοικείωση με το υλικό- Δημιουργία μαθησιακού Περιβάλλοντος.

Γνωριμία με το υλικό-Ανάγνωση, δραματοποίηση και ζωγραφική του παραμυθιού της κας Βαρβαρούση, (2009) «Μια παρέα με καρδιά», παίξιμο επιτραπέζιου παιχνιδιού γνώσεων για την Ε.Ε. προβολή και παρουσίαση επιλεγμένου υλικού από το T4E, παίζουν παιχνίδια στους υπολογιστές από το υποστηρικτικό υλικό του προγράμματος από τη γωνιά του παιδιού (http://europa.eu/kids-corner/index_el.htm) και προβολή του video zero (<http://www.youtube.com/watch?v=LOMbySJTKpg>) αναστοχαστική συζήτηση σχετικά με το θέμα του ρατσισμού και των στερεοτύπων στην Ε.Ε.(Σύνδεση-οργάνωση-αναστοχασμός και επέκταση). Ανάλυση υποθεμάτων των ομάδων στις διαστάσεις τους –εννοιολογική χαρτογράφηση- τα παιδιά συνεργάζονται και κατασκευάζουν τους δικούς τους εννοιολογικούς χάρτες- προσδιορισμός στόχων και δραστηριοτήτων σε συνεργασία με τους μαθητές-εισαγωγή στο wiki <http://3dimagioudimitrioueuropa.pbworks.com/w/page/64176932/FrontPage> . (4 ώρες).

3^ο Στάδιο: Υλοποίηση δραστηριοτήτων Οι μαθητές αξιοποιούν το υλικό με το οποίο έχουν ήδη εξοικειωθεί, καθώς δημιουργήθηκε το κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον και υλοποιούν τις δράσεις που έχουν συναποφασίσει. Συγκεκριμένα στο Ε1 οι μαθητές αποφάσισαν με αφορμή το υλικό το οποίο είδαν και επεξεργάστηκαν να δημιουργήσουν τα δικά τους επιτραπέζια παιχνίδια με θέμα το ρατσισμό στην Ε.Ε. , ενώ οι μαθητές του Ε2 δημιούργησαν δικά τους λίμερικ τα οποία ανάρτησαν στο wiki. Το ενδιαφέρον στο στάδιο αυτό είναι το γεγονός ότι οι μαθητές μετασχημάτισαν τις πληροφορίες σε γνώσεις, καθώς οι ίδιοι δημιούργησαν το δικό τους μαθησιακό υλικό (3 ώρες).

τους λίμερικ τα οποία ανάρτησαν στο wiki. Το ενδιαφέρον στο στάδιο αυτό είναι το γεγονός ότι οι μαθητές μετασχημάτισαν τις πληροφορίες σε γνώσεις, καθώς οι ίδιοι δημιούργησαν το δικό τους μαθησιακό υλικό (3 ώρες).

4^ο Στάδιο: -Κριτικός Αναστοχασμός-Αξιολόγηση. Οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους και συγκεκριμένα παίζουν τα επιτραπέζια παιχνίδια τα οποία δημιούργησαν και διαβάζουν τα λίμερικ. Συζητούν σε ένα πλαίσιο κριτικού αναστοχασμού (σύνδεση-οργάνωση-αναστοχασμός και επέκταση) και αξιολογούν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους, τις πιθανές επεκτάσεις. Η παρουσίαση

των εργασιών γίνεται και με τα δύο τμήματα μαζί. Τέλος οι μαθητές δημιουργούν όλοι μαζί (και τα δύο τμήματα) ένα έργο ομαδικής συνεργατικής ζωγραφικής στο οποίο αποτυπώνουν τις ιδέες, τις σκέψεις και τα συναισθήματα τους για το πρόγραμμα.

5^ο Στάδιο: Τελική Παρουσίαση. Συζήτηση με τους μαθητές για τον τρόπο παρουσίασης του προγράμματος. Αποφασίσαμε όλοι μαζί να δημιουργήσουμε ένα

σύντομο βίντεο με το φωτογραφικό υλικό που είχαμε από το πρόγραμμα. Προβάλαμε τις εικόνες οι μαθητές αποφάσισαν για τη σειρά των εικόνων, τη μουσική επένδυση και τις λεζάντες και δημιουργήθηκε το τελικό προϊόν του προγράμματος.

Αποτελέσματα-αξιολόγηση

Η αξιολόγηση του προγράμματος ήταν συνεχής τόσο κατά τη διάρκεια εφαρμογής των δραστηριοτήτων (*διαμορφωτική αξιολόγηση*) με σκοπό την αναδιαμόρφωσή τους, όσο και στο τέλος της εφαρμογής της Διδακτικής Πρακτικής (*τελική αξιολόγηση*) για να ακολουθήσει μια εποικοδομητική συζήτηση που οδήγησε σε αναπροσαρμογές, επεκτάσεις στον αναστοχασμό των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης και τα αποτελέσματα της αλλά και στον αναστοχασμό των εκπαιδευτικών πάνω στις διδακτικές επιλογές του.

Ένα από τα ενδιαφέροντα στοιχεία του προγράμματος ήταν τόσο η εκπαίδευση και εξέλιξη των μαθητών στα συγκεκριμένα ζητήματα όσο και η προσωπική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν.

Διαπιστώθηκε απ' όλους τους συμμετέχοντες ότι πρόκειται για ένα πολύ ενδιαφέρον και πλούσιο σε ερεθίσματα πρόγραμμα το οποίο θα μπορούσε να επεκταθεί και να συνεχιστεί καθόλη τη διάρκεια του έτους και να αποτελεί μεγάλο τμήμα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής. Οι μαθητές με την δημιουργία και την αξιοποίηση του wiki <http://3dimagioudimitrioueuropa.pbworks.com> δήλωσαν ότι θα ήθελαν να συνεχίσουν την εργασία τους στο πρόγραμμα από το σπίτι και στις διακοπές τους. Ιδιαίτερα τους άρεσαν τα παιχνίδια που είχαν συμπεριληφθεί από τη γωνιά του παιδιού (http://europa.eu/kids-corner/index_el.htm) αλλά και τα δικά τους επιτραπέζια παιχνίδια και τα λίμερικ. Δήλωσαν ότι θα ήθελαν να βελτιώσουν κάποια στοιχεία και θα το κάνουν στην πορεία.

Συμπερασματικά, δημιουργήθηκε ένα πολύ ενδιαφέρον, εποικοδομητικό μαθησιακό περιβάλλον στο οποίο αξιοποιήθηκαν οι αρχές της βιωματικής και ενεργητικής μάθησης και οι μαθητές μπόρεσαν να οικοδομήσουν γνώσεις που αφορούν το σύγχρονο περιβάλλον της Ε.Ε., και να καλλιεργήσουν πολύπλευρες δεξιότητες.

Βιβλιογραφία

Gredler, M. E. (2000). Learning and Instruction: Theory into Practice 3th Prentice Hall

Kezelos, C (2009). Zero, Video, Animation, Διαθέσιμο στο

<http://www.youtube.com/watch?v=LOMbySJTKpg> ανασύρθηκε 15/2/2013

Rogers, A. (1999). Η εκπαίδευση των ενηλίκων. Αθήνα: Μεταίχμιο

Slavin, R.E. (2003): Educational Psychology: Theory and Practice, 7/E Allyn & Bacon.

Snowman, J. & Biehler, R. (2006). Psychology applied to teaching. Houghton Mifflin Com.
New York

- Βαρβαρούση, Λ. (2009). Μια παρέα με καρδιά: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα, 2009
- Βοσνιάδου, Σ. (2006). Σχεδιάζοντας περιβάλλοντα μάθησης υποστηριζόμενα από τις νέες τεχνολογίες. Εκδ. Gutenberg
- Θεοφιλίδης, Χ. (1997). Διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας. Αθήνα: Γρηγόρης
- Κουντούρης, Ν. (2012). Κοινωνικές Πολιτικές της Ε.Ε. – Εκπαιδευτική Πολιτική. Παρουσίαση Διαθέσιμη στο http://www.teachers4europe.gr/newsite/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=47 (Ανασύρθηκε 15/2/2012)
- Ματσαγγούρας, Η.(2002).*Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση*. Αθήνα: Γρηγόρη
- Τσιάκαλος, Γ. (2000). *Οδηγός Αντιρατσιστικής εκπαίδευσης*, Εκδόσεις Μεταίχμιο